

LBRIS

We know
books

MARIUS MARIAN ȘOLEA

**SCRISORI PENTRU
DEPĂRTĂRILE DIN VOI**

•

**CĂRȚĂ TRĂ
DIPĂRTĂRLI DIT VOI**

Prefață de Alexandru Gica

Editura Vremea
București
2024

Cuprins

Scrisoare către depărtările din tine, <i>prefață de Alexandru Gica</i>	11
Tăcerea lui Dumnezeu	19
Armâne, fără tine viu, crucea îți va fi străină	20
Armâne, fârâ tini yiu, crutsea va tsâ hibâ xeanâ	22
Scrisoare pentru aromâni	24
Carti trâ armânj	26
Tragicii comici, mergătorii pe sârmă.....	28
Paznic în puterea nopții	29
A doua scrisoare pentru aromâni	30
Daua carti trâ armânj	33
A treia scrisoare pentru aromâni.....	36
Treia carti trâ armânj	39
A patra scrisoare pentru aromâni.....	42
Patra carti trâ armânj.....	43
A cincea scrisoare pentru aromâni	44
Tsintsea carti trâ armânj.....	46
A șasea scrisoare, a eliberării, pentru aromâni și pentru Dumnezeu	48
Shasea carti, a liftirseariljei, ti armânj sh-ti Dumnidzau.....	53
Armânul și mucanul.....	58
Armânlu sh-mucanlu.....	60
A șaptea scrisoare pentru aromâni, pentru lipsa de fapte, pentru lipsa firii și pentru lipsa de rost.....	62
Shaptea carti ti armânj, ti xichea di lucrî dealihea, ti xichea a plazmâljei sh-ti xichea di noima.....	64
Ei, sau a opta scrisoare	66

Elj i opta carti.....	67
A noua scrisoare pentru aromâni	68
A naua carti ti armânj.....	69
Poem fără noimă	70
Noiembrie	71
Penultima scrisoare pentru aromâni	72
Cântec de însingurare	73
Ai scăpat, lună, de soarele tău	75
Lună, ascăpași di soarli-a tău.....	76
Ultimul salut din Metsovo	77
Din marginea nopții și a singurătății, pentru o zi continuă	79
Ultima scrisoare pentru ei, fără titlu, precum ar fi o existență fără cruce.....	80
Fără titlu și fără adresare.....	82
De ziua lor, a celor de dincolo	84
În cuvânt, nu există tăceri.....	85
În spirit de haiku, din hoară	86
Celor fără chip	87
Cântec 18, pentru copii, al înstrăinaților copii	88
Când e nevoie de soare	89
Poem pentru pământuri.....	91
Gând 14	92
48, pentru ziua de mâine	93
57, pentru armâni, de ziua lor, 23 mai 2024	94

Tăcerea lui Dumnezeu

Această tăcere, aproape uitată,
m-a făcut să vorbesc cu putred orgoliu
în cuvinte
și din ele sângele se aruncă afară
ca un răspuns al luptelor de stele
și de nuferi.

tăcerea lui Dumnezeu m-a chemat
spre cuvintele pierdute în oameni
și plânsul meu s-a dus să sugrume
zâmbetul unei bucăți de umbră.

sunt sfâșiat de neputința scrierii
măcar a unui vers în aromână
și mă retrag afară din istorie
pe o singurătate mai joasă.

mai, 1996

Armâne, fără tine viu, crucea îți va fi străină

Armâne, gione,
 ce te-ai gândit că îți va fi pe cruce scris?
 istoria sau ratarea ei?
 bucuria de-a trăi sau drama reală?
 uitarea de sine, sfărâmarea firii tale înalte,
 inconstiența de-acum?
 te mulțumești să scrie pe ea că ai trăit milenii
 și ai murit chiar azi, când lumea ta e pe final?
 sau crezi că e de-ajuns că ai supraviețuit chiar vieții
 din cântecele tale?
 nu, gione, moartea e moarte când vine din tine.
 nu confunda rămășița respirației tale
 cu viața armânească! și, mai cu seamă,
 cine crezi că îți va scrie astăzi crucea?
 grecii, care te-au făcut să-ți vezi sângele din piept,
 căzând pe pietrele lor sterpe,
 ca ultim argument că tu ești grecul mort și vechi
 de care au nevoie pentru ca ei să stea în satul tău?
 cât să le mai ții în inima ta blestemul și ura?
 și de când accepți tu ca minciuna din istoria lor
 să înceapă cu tine?
 ai uitat că ochii tăi au văzut cea din urmă lumină
 lucind pe cuțitul antartului grec,
 năvălind în haită din crânguri și din episcopii?
 e de-ajuns numai atât, să-ți spună că ești grec viteaz,
 pentru ca tu să plângi în limba lor?
 cine, more, îți va scrie crucea?
 românii, care te-au chemat special ca să te uite,
 pierzându-te mereu înăuntrul lor infestat de turbare?
 albanezii turciți, care cred că sunt mari,
 când se urcă pe mormintele strămoșilor tăi?
 sârbii, bulgarii, cine, more, îți va scrie pe cruce?
 ori Macedonia, ce te va uita din ce în ce mai mult,

crezând că-n lipsa ta
 va putea să fie doar o istorie slavă?
 conducătorii tăi, împărțiți în cete dușmane
 și care, fără tine, nu mai sunt nimic?
 ce pot ei să îți spună,
 ce lumini au prins în priviri și în palme,
 pentru a te privi în ochi și a te ține de umeri?
 câte stele au aprins, ca să te scoată din bezna cea rece?
 gione, nu muri, chiar dacă azi ți se va face crucea!
 pentru că n-are cine, more, să-ți scrie pe ea
 „Armânlu nu cheari!”

Armâne, fârâ tini yiu, crutsea va tsâ hibâ xeanâ

Armâne, gione,
 tsi ti-ai minduitâ că va tsâ ânyrâpseascâ pi crutsi?
 istoria i chirerea a ljei?
 haraua ti bânari i drama dealihea?
 agârsharea-ts, zdruminarea a hiintsâljei a tali analti,
 niduchearea di sini?
 agiundzi că ânyrâpseashti pi ea că bânashi eti arada
 sh-murishi dip azâ, anda bitisita tsâ easti aproapea?
 i minduieshtsâ că easti duri că bânashi ma multu
 sh-di bana dit cântisli a tali?
 nu, gione, moartea-i moarti mash cându yini dit tini.
 nu adarâ unâ armăsătura a adyaticlui a tău
 cu bana armâneascâ! sh-ma multu, cari minduieshtsâ
 că va tsâ ânyrâpseascâ azâ pi crutsi?
 gretslji, tsi ti adusirâ ta s-tsâ vedz sândzâli-ts
 dit cheptu, cândzândalui pi chetsarli a lor stearpi,
 cândâsearea dit soni că tini hii
 greclu mortu sh-vechilju di cari au ananghi ta s-poatâ
 s-curdiseascâ tu horli a tali?
 tu inimâ cât chiro va li portsâ blâstemlu sh-inatea?
 sh-di cându aprochi tini ca psemata dit istoria a lor
 s-ahurheascâ cu tini?
 agârshishi că ochilji a tăi vidzurâ atsea dit soni lunjnâ
 ânyilicindalui pi câtsutlu a antartlui grec,
 tsi s-hiumâsea tâbâbii dit curii sh-dit episcopii? agiundzi
 mash ahât, s-tsâ dzâcâ că eshtsâ livendu grec, ta s-acats
 s-plândzâ pi limba a lor?
 cari, more, va tsâ ânyrâpseascâ pi crutsea-ts? românlj,
 tsi tsâ grirâ, casten, ta s-ti agârsheascâ,
 iu ti chirushi totna nuntrul a lor acâtsat di turbu?
 arbineshlji nturchipsits, tsi s-pirifânsescu,
 anda calcâ pi murmintsâlji a strâpâpânjlor a tăi?
 sârghilji, vâryarilji, cari, more,

va tsâ ânyrâpseascâ pi crutsi?
 i Machidunia, tsi va ti agârsheascâ, tut cama multu,
 minuindalui că, fârâ tini,
 va s-poatâ s-hibâ mash unâ istorii slavâ?
 cumândarilji a tăi, ampârtsâts tu parei dushmani
 sh-cari, fârâ di tini, nu suntu ici tsiva?
 tsi pot ljei s-tsâ spunâ,
 tsi lunjnî acâtsarâ tu mutritâ sh-tu pâlñj,
 ta s-ti mutreasacâ-ntr-ocljî shi s-ti acatsâ di-anumiri?
 câti steali au apreascâ,
 ta s-ti scoatâ dit scutidea atsea aratsea?
 gione, s-nu mori, tsi cara azâ va tsâ adarâ crutsea-ts!
 că tse nu-ari cari, more, s-ânyrâpseascâ pi ea
 „Armânlu nu cheari!”

transpunere/traducere de Mirela Sima și Aurica Piha